

ITINERARI PAISATGE

Títol	Àrea / Matèria / Àmbit	Curs (Nivell educatiu)
Itinerari de Paisatge	Coneixement del medi natural, social i cultural	De primer a sisè d'Educació Primària

• DESCRIPCIÓ (Context + Repte)

L'agricultura i la ramaderia, dues activitats econòmiques amb llarga tradició a la nostra regió, es troben immerses en un **context de canvis** constants i reptes nous. Amb l'avenç de la tecnologia, els canvis en les demandes del mercat i les preocupacions mediambientals, el sector s'enfronta a diverses pressions, oportunitats i reptes importants, com ara la tendència cap a una agricultura i ramaderia més sostenibles, el canvi climàtic, les fluctuacions en els preus dels aliments i els canvis en les polítiques agràries.

El terme municipal de Juneda ens ofereix una gran oportunitat **d'explorar el paisatge rural i agrícola**. En aquesta activitat, l'alumnat podrà conèixer de primera mà i aprendre sobre l'agricultura i la ramaderia. Realitzarem un itinerari per descobrir els diferents tipus de cultius (cereals, farratges, arbres fruiters...). Aprofundirem en els cicles de sembra, creixement i collita, i la importància de l'agricultura i la ramaderia per a la nostra alimentació i per l'economia local. Sota aquest enfocament, no podem passar per **alt la importància del canal d'Urgell**, una infraestructura hidràulica que ha estat vital per al desenvolupament agrícola de la zona. Descobrirem com aquesta construcció històrica proporciona l'aigua necessària per al reg dels camps, com influeix en la vida dels agricultors i com ha **transformat el paisatge** local.

• COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competències específiques	Àrea o matèria
CE2. Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi	Coneixement del medi natural, social i cultural

natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.	
CE5. Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i la millora.	Coneixement del medi natural, social i cultural
CE7. Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.	Coneixement del medi natural, social i cultural
CE4. Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.	Educació en valors cívics i ètics

• TRACTAMENT DE LES COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència ciutadana. CC4. Identificar les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i iniciar-se en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.

• OBJECTIUS D'APRENENTATGE

1. Identificar els principals elements del paisatge rural i agrícola i comprendre la importància de l'agricultura en la producció d'aliments per a la societat i en el manteniment del paisatge.
2. Valorar la relació entre l'agricultura i la ramaderia amb el medi ambient, identificant pràctiques agrícoles i el seu impacte en els recursos naturals i la biodiversitat.

3. Explorar la història i la cultura del paisatge rural, comprenent com les tradicions locals i les tècniques agrícoles han evolucionat al llarg del temps.
4. Fomentar l'aprenentatge actiu i la curiositat mitjançant l'observació activa, fer preguntes i compartir descobriments sobre el paisatge rural i agrícola.

• SABERS

Primer i segon curs	Tercer i quart curs	Cinquè i sisè curs
Coneixement del medi natural, social i cultural • Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals dels éssers vius des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, per distingir-los dels objectes inerts. • Producció i identificació dels nutrients, l'aigua i l'aire com a substàncies imprescindibles per a la nostra vida. • Reflexió sobre el pas del temps i la mesura del temps en el cicle vital i les relacions intergeneracionals des del present cap al passat per entendre els canvis en els fets i esdeveniments quotidians.	Coneixement del medi natural, social i cultural • Estudi i anàlisi de les característiques dels diferents ecosistemes com espais, on els factors abiòtics i biòtics es mantenen en equilibri per tal d'entendre i prendre bones decisions respecte a l'ús dels recursos naturals del planeta. • Coneixement de com l'activitat humana actua en la transformació i la degradació dels ecosistemes naturals per aportar mesures de conservació i protecció presents i futures. • Desenvolupament d'actituds de consum responsable dels recursos naturals i de les fonts d'energia, en	Coneixement del medi natural, social i cultural • Entesa dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.

• Coneixement de l'entorn, dels paisatges naturals, dels humanitzats i dels seus elements, i estudi de les accions per a la conservació, millora i sostenibilitat dels béns comuns.	diverses facetes de la vida.	
---	------------------------------	--

• DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Estratègies metodològiques

Durant la ruta, utilitzem una metodologia participativa i activa que involucri als alumnes en l'observació, la reflexió i la participació a partir del que veuen, les relacions entre els diferents elements del paisatge i les seves impressions personals. Incorporar activitats pràctiques durant la ruta, com ara la recollida de mostres de plantes, la presa de fotografies o l'ús de llibretes de camp per prendre notes i dibuixar el que observen.

Agrupaments

L'activitat està pensada per un grup d'aproximadament 15 alumnes. Totes les tasques i els materials que subministrem es poden utilitzar de manera col·laborativa, fomentant la interacció constant entre l'alumnat.

Materials i recursos

Disposem d'unes motxilles amb material bàsic d'observació del paisatge (prismàtics, lupes, caixes insectes, claus dicotòmiques sobre flora dels canals d'urgell...) que es reparteixen en petit grups, per tal de que ho puguin compartir al llarg de la ruta. A partir de Cicle Superior, comptem amb bicicletes i casc per a cada alumne.

• ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ

Activitats	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	Què veiem?: sortim de la casa i ens aturem en un punt per iniciar l'activació de coneixements previs de l'alumnat, mirant al nostre voltant i convidant-los a comentar alguna cosa sobre els elements del paisatge que tinguem a la

	vora. Busquem les connexions entre el que veiem i l'agricultura o la ramaderia. (*) L'itinerari de paisatge es fa a peu de primer a quart d'Educació Primària. A partir de cinquè, oferim l'opció de realitzar el recorregut en bicicleta (modalitat recomanada).
Activitats de desenvolupament <i>Aprenem nous sabers</i>	La gestió de l'aigua: la primera aturada es produeix en un pou de reg. Observem el pas d'aigua, ens preguntem d'on pot venir i introduïm el concepte de canal, sèquia, reg per inundació, pala de reg i tota la terminologia lligada a l'activitat pagesa que requereix l'ús de l'aigua.
	Parcel·la agrícola: realitzem aturades a diverses parcel·les agrícoles per identificar quin conreu s'hi està cultivant i de quina forma es rega. També enumerem tasques agrícoles, els beneficis i costos i els reptes que ha d'afrontar actualment algú que es dedica a la pagesia.
	El Canal d'Urgell: arribem al Canal d'Urgell i seguim el recorregut de l'aigua fins als salts d'aigua i les basses auxiliars de reg. Expliquem com s'organitza la gestió de l'aigua, l'ofici de canaler, els usos del canal i per quins motius ha estat i segueix sent una de les construccions més importants de la història a la nostra regió.
	El tossal de la Sal: el turó de Juneda ens permet observar el paisatge des d'un punt més alt. Podrem observar de forma global la composició del paisatge i l'extensió dels camps de conreu. La pujada fins al punt més alt del nostre recorregut marcarà l'inici de la tornada cap a la casa.
Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i>	Com que aquesta activitat és una exploració en ruta (a través de camins municipals i parcel·les privades), no hi ha un espai específic per aplicar els aprenentatges directament. En lloc d'això, utilitzem el paisatge rural com a context per entendre el cicle de vida rural, el qual després aplicarem en altres activitats del camp d'aprenentatge.
Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i>	Al final de la sessió podem dedicar un espai a reflexionar sobre què hem après i treure conclusions de l'experiència. A més, les activitats d'estructuració també tenen cabuda a la tornada al centre, en el moment de dur a terme el treball posterior a l'estada.

- **VECTORS**

Aprenentatges competencials

L'itinerari de paisatge ofereix una oportunitat única d'integrar coneixements i valors a través d'experiències pràctiques i vivencials, ja que són viscudes en el propi medi natural. És significatiu, ja que permet abordar temes i entendre fets del nostre entorn que poden generar canvis en diversos contextos de la vida quotidiana.

Benestar emocional

La connexió amb la natura i l'estimulació sensorial que ofereix l'entorn rural ajuden a millorar l'estat d'ànim dels alumnes. A més, l'oportunitat d'exploració i descoberta que ofereix el paisatge rural desperta la curiositat dels alumnes i estimula el seu pensament crític. A la vegada, el fet de sortir del camp d'aprenentatge (instal·lacions on passen 3-4-5 dies) ofereix un moment d'exercici que pot ajudar a reduir l'estrès, millorar l'estat d'ànim i augmentar els nivells d'energia dels alumnes.

• MESURES I SUPORTS

Universals: A la nostra web tenim una pàgina de 'Recursos DUA' (seqüències de les sessions, racons d'alternança, anticipació de les tasques...) amb un recull de mesures i suports universals que hem dissenyat sobre les activitats de la nostra oferta educativa. És possible que no n'hi hagi de totes les activitats, ja que està **en fase de creació**.

Addicionals o intensius: Les mesures i suports addicionals o intensius a implementar a cada activitat seran acordades entre el CdA Juneda i l'equip docent durant la coordinació prèvia de l'estada o sortida.